EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 4.6.2025
COM(2025) 223 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Rumäniens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

{SWD(2025) 223 final}

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Rumäniens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97[1], särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser[2], särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

Allmänna överväganden

(1) I förordning (EU) 2024/1263, som trädde i kraft den 30 april 2024, anges målen för ramverket för ekonomisk styrning, som syftar till att främja sunda och hållbara offentliga finanser och hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar samt att förhindra alltför stora offentliga underskott. I förordningen föreskrivs att rådet och kommissionen ska genomföra multilateral övervakning inom ramen för den europeiska planeringsterminen i enlighet med de mål och krav som anges i EUF-fördraget. Den europeiska planeringsterminen omfattar i synnerhet utformning av landsspecifika rekommendationer samt övervakning av genomförandet av dessa. Förordningen främjar också nationellt ägarskap för finanspolitiken och betonar dess medelfristiga inriktning, i kombination med en effektivare och mer enhetlig efterlevnadskontroll. Varje medlemsstat måste till rådet och kommissionen lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan som innehåller dess åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och som omfattar

[1] EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[2] EUT L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

en period på fyra eller fem år, beroende på längden på den nationella valperioden. Nettoutgiftsbanan[3] i dessa planer måste överensstämma med kraven i förordningen, däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av bruttonationalprodukten (BNP) och att underskottet i de offentliga finanserna minskas eller hålls kvar under fördragets referensvärde på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordningen får anpassningsperioden förlängas med upp till tre år.

(2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241[4], genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med prioriteringarna för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken bidrar faciliteten till den ekonomiska och sociala återhämtningen och driver på hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

(3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435[5] (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta bidrar till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Rumänien har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella återhämtnings- och resiliensplan för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(4) Den 31 maj 2021 lämnade Rumänien in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i den förordningen bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V. Den 29 oktober 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Rumäniens återhämtnings- och resiliensplan[6], som ändrades den 8 december 2023 enligt artikel 18.2 för att

---

3 Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263: ”*nettoutgifter*: offentliga utgifter efter avdrag för ränteutgifter, diskretionära åtgärder på inkomstsidan, utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.”

4 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

5 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

6 Rådets genomförandebeslut av den 29 oktober 2021 om godkännande av bedömningen av Rumäniens återhämtnings- och resiliensplan (12319/21 + ADD1).

uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet[7]. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 om att Rumänien på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmål och mål ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt måste delmål och mål för samma reform eller investering som tidigare uppnåtts förbli uppnådda.

(5) Den 21 januari 2025 antog rådet på kommissionens rekommendation en rekommendation om godkännande av Rumäniens nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan[8]. Planen lämnades in i enlighet med artiklarna 11 och 36.1 a i förordning (EU) 2024/1263, omfattar perioden 2025–2028 och visar en finanspolitisk anpassning fördelad över sju år.

(6) Den 26 november 2024 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, 2025 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Rumänien var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet samt ett förslag till 2025 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet[9] den 13 maj 2025 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 10 mars 2025.

(7) Den 29 januari 2025 offentliggjorde kommissionen konkurrenskraftskompassen, en strategisk ram som syftar till att stärka EU:s globala konkurrenskraft under de kommande fem åren. I konkurrenskraftskompassen identifieras de tre förutsättningarna för hållbar ekonomisk tillväxt: i) innovation, ii) utfasning av fossila bränslen och konkurrenskraft, och iii) försörjningstrygghet. För att överbrygga innovationsgapet strävar EU efter att främja industriell innovation, stödja uppstartsföretags tillväxt genom initiativ som EU:s strategi för uppstartsföretag och expanderande företag och främja införandet av avancerad teknik som artificiell intelligens och kvantdatorteknik. I strävan efter en grönare ekonomi har kommissionen lagt fram en omfattande handlingsplan för överkomliga energipriser och en giv för en ren industri som säkerställer att övergången till ren energi förblir kostnadseffektiv och konkurrenskraftfrämjande, särskilt för energiintensiva sektorer, och är en drivkraft för tillväxt. För att minska alltför stora beroenden och öka försörjningstryggheten har unionen åtagit sig att stärka de globala handelspartnerskapen, diversifiera leveranskedjorna och säkra tillgången till kritiska råvaror och rena energikällor. Dessa prioriteringar stöds av övergripande möjliggörande faktorer, nämligen förenkling av lagstiftningen, fördjupning av den inre marknaden, finansiering av konkurrenskraft och en spar- och investeringsunion, främjande av kompetens och arbetstillfällen av hög kvalitet samt bättre samordning av EU:s politik. Konkurrenskraftskompassen är

---

7 Rådets genomförandebeslut av den 8 december 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 29 oktober 2021 om godkännande av bedömningen av Rumäniens återhämtnings- och resiliensplan (15833/23 + ADD1).

8 Rådets rekommendation av den 21 januari 2025 om godkännande av Rumäniens medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan, (EUT C, C/2025/647, 10.2.2025).

9 Rådets rekommendation av den 13 maj 2025 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

anpassad till den europeiska planeringsterminen, vilket säkerställer att medlemsstaternas ekonomiska politik är förenlig med kommissionens strategiska mål och skapar en enhetlig strategi för ekonomisk styrning som främjar hållbar tillväxt, innovation och resiliens i hela unionen.

(8) Under 2025 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. Dessa landsspecifika rekommendationer är dessutom relevanta för bedömningen av återhämtnings- och resiliensplaner som ändrats i enlighet med artikel 21 i förordning (EU) 2021/241.

(9) De landsspecifika rekommendationerna för 2025 omfattar de viktiga politiska utmaningar som inte i tillräcklig utsträckning hanteras genom åtgärder i återhämtnings- och resiliensplanerna, med beaktande av de relevanta utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna för 2019–2024.

(10) Den 4 juni 2025 offentliggjorde kommissionen 2025 års landsrapport för Rumänien. Rapporten innehöll en bedömning av Rumäniens framsteg med de relevanta landsspecifika rekommendationerna och en utvärdering av landets genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. På grundval av denna analys identifierades i landsrapporten de mest akuta utmaningar som Rumänien står inför. I landsrapporten bedömdes också Rumäniens framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

(11) Kommissionen har genomfört en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011 för Rumänien. De viktigaste resultaten av kommissionens bedömning av makroekonomiska sårbarheter för Rumänien enligt den förordningen offentliggjordes den 13 maj 2025[10]. Den 4 juni 2025 drog kommissionen slutsatsen att Rumänien har alltför stora makroekonomiska obalanser. Framför allt har sårbarheterna ökat på grund av att bådebudgetunderskottet och underskottet i bytesbalansen ökade och kostnadskonkurrenskraften försämrades i Rumänien 2024. Det stora underskottet i de offentliga finanserna ökade 2024. Den fortsatta ökningen av det offentliga underskottet, särskilt ökningen av löner och pensioner inom den offentliga sektorn, fick den privata konsumtionen att öka, liksom det redan stora underskottet i bytesbalansen. Enhetsarbetskostnaderna ökade ytterligare 2024 efter en redan mycket hög tillväxttakt under tidigare år, vilket urholkade kostnadskonkurrenskraften. Den externa finansieringsmixens sundhet, baserad på ett betydande nettoinflöde av utländska direktinvesteringar och EU-medel som hade hållit ökningen av utlandsskulden under kontroll, försvagades 2024. Endast marginella minskningar av det offentliga underskottet och underskottet i bytesbalansen förväntas 2025 och 2026. Enhetsarbetskostnadsutvecklingen och inflationen kommer att dämpas men fortfarande vara höga. De politiska framstegen var minimala 2024, och risken för makroekonomisk instabilitet ökade. Den politiska osäkerheten ökade i slutet av förra året, vilket gör landet sårbart för förändringar i investerarförtroende och för högre

[10] SWD(2025) 126 final.

lånekostnader. Kopplingen mellan kreditinstitut och deras statsobligationer är den högsta i EU och ökade ytterligare 2024. Ett betydande paket för att stärka de offentliga finanserna som antogs i slutet av 2024, inklusive en frysning av pensioner och statliga löner, har ännu inte kompletterats med ytterligare åtgärder för att säkerställa full efterlevnad av målen i den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen. En reform av minimilönebildningen antogs i början av 2025. Genomförandet av den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen och en skattereform 2025 skulle kunna minska de finanspolitiska sårbarheterna avsevärt. Dessutom behövs strukturreformer, särskilt de som ingår i återhämtnings- och resiliensplanen, för att stärka konkurrenskraften och exportresultaten samt locka ytterligare EU-finansiering. Ytterligare åtgärder kommer dock sannolikt att behövas. Utan resoluta åtgärder för både finanspolitisk och strukturell reform kommer både budgetunderskottet och underskottet i bytesbalansen sannolikt att förbli för höga, vilket innebär att Rumänien i hög grad exponeras för förändringar i investerarförtroende och för exogena chocker.

Bedömning av den årliga lägesrapporten

(12) Den 21 januari 2025 rekommenderade rådet följande maximala ökningstakter för nettoutgifter för Rumänien: 5,1 % år 2025, 4,9 % år 2026, 4,7 % år 2027 och 4,3 % år 2028. Detta motsvarar en maximal kumulativ ökningstakt med 2023 som basår på 20,2 % år 2025, 26,0 % år 2026, 31,9 % år 2027 och 37,6 % år 2028. För perioden 2025–2030 sammanfaller dessa maximala ökningstakter för nettoutgifter med den korrigeringsbana som avses i artikel 3.4 i förordning nr 1467/97, i enlighet med rådets rekommendation av den 21 januari 2025, i syfte att få situationen med ett alltför stort offentligt underskott att upphöra[11]. Rumänien har ännu inte lämnat in någon årlig lägesrapport om de åtgärder som vidtagits som svar på rådets rekommendation av den 21 januari 2025 i syfte att få situationen med ett alltför stort offentligt underskott att upphöra, genomförandet av den uppsättning reformer och investeringar som ligger till grund för förlängningen av anpassningsperioden och genomförandet av de reformer och investeringar som hanterar de största utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna inom den europeiska planeringsterminen.

(13) Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess återverkningar utgör en existentiell utmaning för Europeiska unionen. Kommissionen rekommenderade en aktivering av stabilitets- och tillväxtpaktens nationella undantagsklausul på ett samordnat sätt för att stödja EU:s insatser för en snabb och kraftig ökning av försvarsutgifterna, och detta förslag välkomnades av Europeiska rådet den 6 mars 2025.

(14) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat[12] ökade Rumäniens underskott i de offentliga finanserna från 6,6 % av BNP 2023 till 9,3 % av BNP 2024, samtidigt som den offentliga skuldkvoten ökade från 48,9 % av BNP i slutet av 2023 till 54,8 % i slutet av 2024. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en nettoutgiftsökning på 19,9 % år 2024. Enligt kommissionens beräkningar var finanspolitikens inriktning[13], som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, expansiv med 0,8 % av BNP år 2024.

---

11 Rådets rekommendation i syfte att få situationen med ett alltför stort offentligt underskott i Rumänien att upphöra, C/2025/5038.

12 Eurostats euroindikatorer, 22.4.2025.

13 Finanspolitikens inriktning definieras som ett mått på den årliga förändringen i det underliggande saldot i de offentliga finanserna. Den syftar till att bedöma den ekonomiska impulsen från skattepolitiken, både den som finansieras nationellt och den som finansieras genom EU:s budget. Finanspolitikens

(15) I kommissionens vårprognos 2025 beräknas BNP i fasta priser öka med 1,4 % år 2025 och 2,2 % år 2026 och HIKP-inflationen uppgå till 5,1 % år 2025 och 3,9 % år 2026.

(16) I kommissionens vårprognos 2025 beräknas det offentliga underskottet uppgå till 8,6 % av BNP 2025. Den beräknade minskningen av underskottet 2025 återspeglar främst genomförandet av ett paket för att stärka de offentliga finanserna i slutet av 2024. Paketet omfattade en nominell frysning av löner och pensioner och några ytterligare inkomsthöjande åtgärder. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en nettoutgiftsökning på 5,4 % år 2025. Enligt kommissionens prognos beräknas finanspolitikens inriktning, som omfattar både nationellt finansierade utgifter och EU-finansierade utgifter, vara kontraktiv med 1,4 % av BNP 2025. Den offentliga skuldkvoten beräknas öka till 59,4 % i slutet av 2025. Ökningen av skuldkvoten 2025 återspeglar främst det mycket stora primära underskottet och, i mindre utsträckning, ökade räntebetalningar.

(17) Offentliga utgifter på 0,9 % av BNP förväntas bli finansierade av icke återbetalningspliktigt stöd (*bidrag*) från faciliteten för återhämtning och resiliens 2025, jämfört med 0,6 % av BNP 2024, enligt kommissionens vårprognos 2025. Utgifter som finansieras genom bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens möjliggör kvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Rumäniens offentliga saldo och skuldsättning.

(18) De offentliga försvarsutgifterna i Rumänien uppgick till 1,9 % av BNP 2021, 1,8 % av BNP 2022 och 1,7 % av BNP 2023[14]. Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas försvarsutgifterna uppgå till 1,7 % av BNP både 2024 och 2025. Detta motsvarar en minskning med 0,2 procentenheter av BNP jämfört med 2021.

(19) Den 21 oktober 2024 rekommenderade rådet[15] Rumänien att strama åt finanspolitiken för att uppnå en finanspolitisk anpassning för 2024 som helhet. År 2024 ökade det strukturella underskottet i Rumänien med 2,4 procentenheter av BNP till 8,8 % av BNP. Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas nettoutgifterna i Rumänien öka med 5,4 % år 2025 och kumulativt med 26,4 % år 2024 och 2025. Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas Rumäniens nettoutgiftsökning 2025 överstiga den rekommenderade maximala ökningstakt som fastställts genom korrigeringsbanan, i årliga och kumulativa termer, med en avvikelse[16] på 0,1 % av BNP jämfört med den rekommenderade maximala årliga nettoutgiftsökningen 2025, och en avvikelse på 1,7 % av BNP jämfört med den rekommenderade maximala kumulativa nettoutgiftsökningen 2024 och 2025. Den höga nettoutgiftsökningen beror på en stor ökning av de löpande utgifterna 2024 (+18,7 % jämfört med 2023), särskilt när det gäller den offentliga sektorns lönekostnader (+21,5 % jämfört med 2023) och sociala transfereringar inklusive pensioner (+19,5 % jämfört med 2023). De beräknade

---

inriktning mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel.

14 Eurostat, enligt ändamålsklassificering av den offentliga förvaltningens utgifter (Cofog).

15 Rådets rekommendation av den 21 oktober 2024 om Rumäniens ekonomiska politik, budgetpolitik, sysselsättningspolitik och strukturpolitik (EUT C, C/2024/6830x, 29.11.2024).

16 Från och med 2026 kommer dessa siffror att finnas med i det kontrollkonto som inrättats i enlighet med artikel 22 i förordning (EU) 2024/1263.

avvikelserna överskrider inte tröskelvärdet på 0,3 % av BNP för årliga avvikelser, men de överskrider avsevärt tröskelvärdet på 0,6 % av BNP för kumulativa avvikelser. Detta innebär en hög risk för stora avvikelser från den rekommenderade maximala nettoutgiftsökningen och ett starkt antagande om att inga effektiva åtgärder vidtas.

(20) Baserat på de politiska åtgärder som var kända vid prognosens stoppdatum beräknas i kommissionens vårprognos 2025 ett offentligt underskott på 8,4 % av BNP 2026. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 8,1 % år 2026. Minskningen av underskottet under 2026 återspeglar främst en ökning av de offentliga inkomsterna, som drivs av en förväntad återhämtning av den ekonomiska aktiviteten. Enligt kommissionens beräkningar förväntas finanspolitikens inriktning, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, vara i stort sett neutral 2026. Att stärka de offentliga finanserna skulle också kunna bidra till att förbättra landets utlandsställning. Den offentliga skuldkvoten beräknas enligt kommissionen öka till 63,3 % i slutet av 2026. Ökningen av skuldkvoten 2026 återspeglar främst det fortsatt mycket höga primära underskottet.

(21) I rekommendationen om godkännande av Rumäniens medelfristiga plan anges de reformer och investeringar som ligger till grund för förlängningen av anpassningsperioden, tillsammans med en tidsplan för genomförandet. De omfattar befintliga och skärpta åtgärder från återhämtnings- och resiliensplanen, såsom en omfattande översyn av skatteramen som omfattar alla skatteområden, modernisering av skatteförvaltningssystemet, årliga utgiftsöversyner, en reform av både allmänna och särskilda pensioner samt en ny mekanism för fastställande av minimilöner samt ytterligare reformer och investeringar såsom åtgärder för att förbättra företagsfinansieringen och en reform av utgiftssystemet för statsägda företag. Bland de reformer och investeringar som låg till grund för en förlängning och som skulle ha införts den 30 april 2025 genomfördes vissa inte, såsom den viktigaste reformen av översynen av skattesystemet.

Viktiga politiska utmaningar

(22) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen omfattar återhämtnings- och resiliensplanen ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Dessa förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att slutföra ett effektivt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Rumäniens konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. Om Rumänien ska kunna visa resultat avseende åtagandena i återhämtnings- och resiliensplanen senast till augusti 2026 är det viktigt att Rumänien omgående påskyndar genomförandet av reformer och investeringar genom att hantera förseningar i upphandling, säkerställa ändamålsenlig styrning och stärka den administrativa kapaciteten. För att underlätta denna process måste Rumänien ändra planen och ta bort investeringar som inte längre kan uppnås på grund av objektiva omständigheter, samtidigt som bidragsdelen skyddas. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett ägarskap för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen.

(23) Rumänien har påskyndat genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen, som omfattar stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO), Europeiska socialfonden+ och Sammanhållningsfonden. Det är viktigt att insatserna för ett snabbt genomförande av dessa program fortsätter samtidigt som deras faktiska effekter maximeras. Rumänien vidtar redan åtgärder inom ramen för sina sammanhållningspolitiska program för att stärka konkurrenskraften och tillväxten. Samtidigt står Rumänien fortfarande inför utmaningar när det kommer till bland annat utbildning, sysselsättning och social inkludering samt en förstärkning av den regionala konkurrenskraften med hjälp av forskning och innovation, bland annat genom att utveckla eller tillverka kritisk teknik, öka vattenresiliensen, särskilt i landets östra och södra delar, samt när det kommer till boenden till överkomliga priser. I enlighet med artikel 18 i förordning (EU) 2021/1060 ska Rumänien, som en del av halvtidsöversynen av sammanhållningsfonderna, se över varje program med beaktande av bland annat de utmaningar som identifierades i de landsspecifika rekommendationerna för 2024. Genom det förslag från kommissionen som antogs den 1 april 2025[17] förlängs tidsfristen för att lämna in en bedömning – för varje program – av resultatet av halvtidsöversynen till efter den 31 mars 2025. Det ger också flexibilitet för att bidra till att påskynda programgenomförandet och incitament för medlemsstaterna att anslå sammanhållningspolitikiska resurser till fem strategiska prioriterade områden för unionen, närmare bestämt konkurrenskraft inom strategisk teknik, försvar, bostäder, vattenresiliens och energiomställning.

(24) Den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP) skapar möjligheter till investeringar inom ett viktigt strategiskt prioriterat område för EU genom att stärka EU:s konkurrenskraft. Finansieringen för STEP kanaliseras via elva befintliga EU-fonder. Medlemsstaterna kan också bidra till InvestEU-programmet för att stödja investeringar inom prioriterade områden. Rumänien skulle kunna utnyttja dessa initiativ för att stödja utvecklingen eller tillverkningen av kritisk teknik, inbegripet ren och resurseffektiv teknik.

(25) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som hanteras med hjälp av återhämtnings- och resiliensplanen och andra EU-medel står Rumänien inför flera andra utmaningar i samband med utfasningen av fossila bränslen i ekonomin och energiproduktionen, förberedelser och prioritering av stora projekt, den offentliga förvaltningens kvalitet och effektivitet, socialt skydd och tillgång till väsentliga tjänster, deltagande på arbetsmarknaden och kompetensbrist, fattigdom och social utestängning.

(26) Enligt konkurrenskraftskompassen måste alla EU-institutioner och nationella och lokala myndigheter göra en kraftansträngning för att skapa enklare regler och för att påskynda de administrativa förfarandena. Kommissionen har satt upp ambitiösa mål för att minska den administrativa bördan med minst 25 %, och minst 35 % för små och medelstora företag, och har tagit fram nya verktyg för att uppnå dessa mål, bland annat ett systematiskt stresstest av hela den befintliga EU-lagstiftningen och förstärkt dialog med berörda parter. För att uppnå dessa mål måste även Rumänien vidta åtgärder. Av företagen anser 82 % att de komplicerade administrativa förfarandena är ett problem för affärsverksamheten i Rumänien[18]. Förutsägbarheten i beslutsfattandet är

[17] Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om ändring av förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen (COM(2025) 123 final).

[18] *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, rapport, Flash Eurobarometer, april 2024.

fortfarande en utmaning, eftersom det påverkar företagsklimatet negativt. Antalet undantagsförordningar[19] som utfärdats är fortsatt högt, vilket skapar osäkerhet och sannolikt hämmar investeringar. Trots den inrättade institutionella ramen för samråd deltar berörda parter inte i tillräckligt hög grad i utformningen och genomförandet av reformer, och verklig dialog äger sällan rum, även om vissa åtgärder nyligen har vidtagits för att förbättra samrådens effektivitet. Konsekvensutredningar är fortfarande en formalitet, och kvaliteten på dem är tvivelaktig och det är osäkert om de faktiskt används. Ett snabbt genomförande av reformerna i återhämtnings- och resiliensplanen som syftar till att stärka kapaciteten för politisk samordning och konsekvensanalys på alla myndighetsnivåer, och höja kvaliteten på offentliga samråd, skulle bidra till att förbättra de ekonomiska och sociala resultaten.

(27) Trots att Rumänien, med stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens, gör vissa framsteg när det gäller att öka andelen förnybar energi i energimixen, är landets energisystem fortfarande starkt beroende av fossila bränslen, som utgör omkring 70 % av energimixen. Att fasa ut kol och begränsa användningen av naturgas genom att ersätta dem med renare alternativ, särskilt förnybara energikällor, skulle förbättra Rumäniens luftkvalitet, minska koldioxidutsläppen och skydda landets ekonomi från prischocker på fossila bränslen samt minska landets beroende och öka energitryggheten. Med tanke på Rumäniens betydande men underutnyttjade potential för förnybar energi (vindkraft och solenergi) skulle en snabbare utbyggnad av dessa kunna stödja landets åtagande att öka andelen förnybar energi i den totala energiförbrukningen till 38 % senast 2030, vilket är ouppnåeligt med nuvarande politik. Rumänien står fortfarande inför flera hinder för utbyggnaden av förnybara energikällor – från prisosäkerhet till besvärliga tillståndsregler och otydliga regler för markanvändning. I synnerhet skulle genomförandet av 2024 års lag om havsbaserad vindkraft kunna tillhandahålla ytterligare 3–7 gigawatt el senast 2030, medan ytterligare lagstiftningsreformer – också de i återhämtnings- och resiliensplanen – för att förenkla och påskynda tillståndsförfarandena skulle kunna undanröja hindren för utbyggnaden av förnybara energikällor. Dessa insatser skulle göra det möjligt för Rumänien att uppfylla sina klimatåtaganden för 2030, skapa arbetstillfällen och ge hushåll och industri energi till mer överkomliga priser.

(28) För att öka andelen förnybar energi krävs betydande förbättringar av Rumäniens kraftnät, som för närvarande inte kan tillgodose en stor utbyggnad av vindkraft och solenergi[20]. Otillräcklig överföringskapacitet och föråldrad infrastruktur leder till överbelastning, en minskning av utgående förnybar energi under produktionstoppar och svårigheter att koppla samman nya projekt. Rumäniens energistrategi syftar till att ta itu med dessa problem och kräver att elnätet (både överföring och distribution) moderniseras och digitaliseras med hjälp av smart teknik och energilagring. Detta skulle också förbättra energitryggheten eftersom ett robust nät bättre kan hantera toppar i efterfrågan och tillgångschocker. Ett starkare nationellt nät skulle kunna kompletteras med starkare förbindelser med grannländer (t.ex. Ungern, Bulgarien, Moldavien och Ukraina). Projekt som den nya sammanlänkningen för högspänd

[19] Regeringens undantagsförordningar är lagstiftningsakter som har rättslig verkan som lag. Enligt artikel 115 i Rumäniens konstitution kan regeringen endast anta undantagsförordningar i exceptionella situationer som kräver att de antas utan dröjsmål, med skyldighet att motivera brådskan. Undantagsförordningar träder i kraft efter att de har lagts fram för debatt i behörig kammare i parlamentet och efter att de har offentliggjorts i det officiella kungörelseorganet. Därefter måste de godkännas genom lag i parlamentet, men de får rättslig verkan så fort de träder i kraft.

[20] Se t.ex. *OECD Economic Surveys: Romania 2024*.

likström i Svartahavsområdet (som kopplar samman Rumäniens Svartahavskust med Centraleuropa) skulle kunna öka det gränsöverskridande flödet och möjliggöra framtida export av havsbaserad vindkraft. Att förbättra gränsöverskridande elsammanlänkningar skulle bättre kunna integrera Rumänien i den europeiska energimarknaden och öka stabiliteten i landets elsystem, samtidigt som energitryggheten ökar.

(29) Under den senaste energikrisen införde Rumänien nödåtgärder, såsom pristak och omfattande subventioner av el och gas för att skydda hushåll och företag från stigande energipriser. Även om dessa insatser gav kortsiktiga lättnader och skyddade utsatta konsumenter hade de en hög finanspolitisk kostnad och resulterade i marknadssnedvridningar. Generella pristak sänder felaktiga signaler till marknaden och avskräcker från energibesparingar och investeringar i effektivitet eller ny kapacitet. I takt med att energipriserna stabiliseras är det viktigt att fasa ut dessa krisstödsystem. Rumänien har betydande relevanta subventioner av fossila bränslen utan planerad utfasning före 2030. Man kunde prioritera utfasningen av subventioner av fossila bränslen som varken tar itu med energifattigdomen på ett målinriktat sätt eller genuina farhågor gällande energitryggheten, som hindrar elektrifiering och som inte är avgörande för industrins konkurrenskraft. I Rumänien är subventioner av fossila bränslen, såsom stöd till uppvärmning av hushåll och för att täcka förluster som drabbar fossilbränsleföretag, ekonomiskt ineffektiva och förlänger beroendet av fossila bränslen. Rumänien skulle däremot gynnas av att använda besparingarna för att bidra till att åtgärda det ohållbart höga offentliga underskottet. Att återställa icke snedvridna energipriser skulle kunna uppmuntra till investeringar i förnybar energi och effektivitet genom att påskynda Rumäniens omställning till ren energi.

(30) Investeringar i energieffektivitet (renovering av byggnader för bättre isolering och uppgradering av uppvärmningssystem), miljöinfrastruktur (modernisering av fjärrvärmenät, förbättring av avlopps- och vattensystem och sanering av industriområden som påverkas av föroreningar) och nettonollteknik (utveckling av nya industrier såsom solpaneler, batterimontering eller till och med vätgasprojekt) kompletterar Rumäniens reformer på utbudssidan. Dessa syftar till att säkerställa att energiomställningen är kostnadseffektiv och inkluderande i alla regioner, särskilt kolberoende regioner, för att möjliggöra en rättvis omställning.

(31) Rumäniens infrastruktur, särskilt i fråga om hållbara transporter, ren energi samt miljötjänster och digitala tjänster, kräver fortfarande betydande investeringar trots det omfattande stödet från sammanhållningspolitiken, faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-fonder. I många fall drabbas till och med mogna projekt av förseningar, och stora projekt får inte alltid den prioritet som krävs för att gå framåt i tid. Att åtgärda dessa brister skulle öka planeringssäkerheten och göra det möjligt att genomföra projekt i tid, vilket ofta bidrar till att möjliggöra kompletterande privata investeringar. Den offentliga förvaltningens kvalitet och effektivitet måste förbättras ytterligare. Att tillämpa och vid behov ytterligare förbättra den ram för strategisk planering och budgetplanering som infördes genom återhämtnings- och resiliensplanen skulle stödja landets långsiktiga utveckling samt prioritering av åtgärder och politisk samordning på central och lokal nivå. Framför allt verkar den sektorsspecifika strategiska ramen fortfarande vara fragmenterad, med överlappningar mellan sektorer och utan tydliga prioriteringar.

(32) Antalet kvinnor på arbetsmarknaden i Rumänien är fortfarande under EU-genomsnittet (60,3 % jämfört med 70,8 % i EU). Dessutom drabbas unga av hög arbetslöshet: Rumänien har den tredje högsta ungdomsarbetslösheten i EU (23,9 % jämfört med

14,9 % i EU) och den högsta andelen unga som varken arbetar eller studerar (19,4 % jämfört med 11 % i EU). Kvinnor och unga kunde ges ytterligare möjligheter genom att förbättra deras respektive ställning och öka deras deltagande på arbetsmarknaden, vilket även delvis kunde motverka negativ demografi. I detta avseende skulle det vara viktigt att ta itu med utmaningar i samband med aktiveringsåtgärder och tillgång till förskoleverksamhet och barnomsorg, särskilt på landsbygden. År 2024 var endast 11,4 % av barnen i åldern 0–3 år inskrivna i formell barnomsorg, långt under EU-genomsnittet på 39,2 %, och endast 75,7 % (EU: 94,6 %) av barn från tre års ålder upp till åldern för obligatorisk skolstart deltog i förskoleverksamhet och barnomsorg 2022. Rumänien skulle kunna överväga en bättre inriktning på åtgärderna för aktivering på arbetsmarknaden och omdirigera stödet från mindre effektivt anställningsstöd till utbildning och utåtriktad verksamhet.

(33) Vakansgraden är fortfarande låg, men Rumänien tillhör de medlemsstater som har flest yrken med personalbrist. Arbetsgivarna ser bristen på lämplig kompetens inom arbetsstyrkan som en av de främsta företagsmässiga begränsningarna. Andelen personer med högre utbildning och andelen vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter ligger kvar på en låg nivå, vilket hämmar konkurrenskraften. Med tanke på att befolkningen i arbetsför ålder i Rumänien beräknas minska kan kompetensbristen förvärras utan förbättrade strategier för att hjälpa människor att hitta arbete, för kompetensutveckling och för att behålla talanger. Effektiviteten i kompetensutveckling och omskolning hindras av bristen på grundläggande färdigheter, vilket återspeglas i de dåliga resultaten från 2022 års program för internationell utvärdering av elevprestationer (Pisa). Rumänien har en av de högsta andelarna 15-åringar i EU som saknar grundläggande kunskaper i matematik (48,6 % jämfört med 29,5 % i EU), läsning (41,7 % jämfört med 26,2 % i EU) och naturvetenskap (44 % jämfört med 24,2 % i EU). Rumänien moderniserar yrkesutbildningssystemet för att tillgodose arbetsmarknadens behov, men endast en minoritet av studenterna drar nytta av arbetsplatsförlagt lärande och sysselsättningsgraden hos nyutexaminerade är låg. För att göra utbildning, yrkesutbildning och livslångt lärande mer relevant för arbetsmarknaden är det viktigt att i större utsträckning involvera lokala företag i utbildningsutbudet och att bättre omvandla kompetensinventering till evidensbaserat beslutsfattande och anpassade kursplaner och utbildningsutbud.

(34) Trots den senaste tidens framsteg har Rumänien fortfarande en av EU:s högsta andelar vuxna och barn som riskerar fattigdom eller social utestängning (27,9 % jämfört med EU-genomsnittet på 21,0 %) och ett socialt trygghetssystem som både är otillräckligt och omfattar en låg andel av befolkningen. Rumänien behöver riktade insatser för att lyckas minska antalet personer som löper risk för fattigdom eller social utestängning fram till 2030. Detta skulle kunna uppnås genom att öka effektiviteten i det sociala trygghetssystemet för att säkerställa stabil finansiering, effektiv övervakning och konsekvensbedömning och bättre tillgång till väsentliga och möjliggörande tjänster, även för romska befolkningsgrupper. Att säkerställa ökad tillgång till hälso- och sjukvård av god kvalitet är fortfarande en utmaning, särskilt på landsbygden och för utsatta grupper. Bristen på kvalificerad personal begränsar tillgången till hälso- och sjukvård och långvarig vård och omsorg. EU-finansierade program ger betydande stöd, bland annat genom de 2 000 integrerade samhällstjänster som kommer att inrättas på landsbygden och genom att stärka de sociala tjänsterna, hälso- och sjukvården, utbildningen och arbetsförmedlingen. Att ta itu med dessa utmaningar

skulle också bidra till att stödja en uppåtgående social konvergens i linje med kommissionens landsanalys i andra steget inom ramen för social konvergens[21].

(35) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och dess slutsatser om förekomsten av alltför stora obalanser, återspeglas rekommendationerna enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 i rekommendationerna 1 och 2. Den politik som avses i rekommendationerna 1 och 2 bidrar till att åtgärda sårbarheter kopplade till stora underskott i bytesbalansen och ett stort budgetunderskott.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Rumänien att 2025 och 2026 vidta följande åtgärder:

1. Förstärka de övergripande försvarsutgifterna och den övergripande försvarsberedskapen i enlighet med Europeiska rådets slutsatser av den 6 mars 2025. Kraftigt strama åt finanspolitiken för att se till att nettoutgifterna håller sig inom korrigeringsbanan enligt förfarandet vid alltför stora underskott och för att stärka landets utlandsställning. Genomföra de reformer och investeringar som ligger till grund för den förlängda anpassningsperioden enligt rådets rekommendation av den 21 januari 2025.

2. Mot bakgrund av de tillämpliga tidsfristerna för ett slutförande i god tid av reformer och investeringar enligt förordning (EU) 2021/241 brådskande påskynda genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen (Eruf, FRO, Europeiska socialfonden+ och Sammanhållningsfonden), där så är lämpligt på grundval av de möjligheter som anges i halvtidsöversynen. Optimera användningen av EU-instrument, däribland möjligheter inom InvestEU och den europeiska plattformen för strategisk teknik, för att förbättra konkurrenskraften.

3. Förbättra kvaliteten och effektiviteten i den offentliga förvaltningen och förutsägbarheten i beslutsfattandet, samtidigt som det säkerställs att lagstiftningsinitiativ inte undergräver rättssäkerheten genom lämpliga samråd med berörda parter, effektiva konsekvensbedömningar och förenklade administrativa förfaranden. Förbereda och prioritera stora infrastrukturprojekt på ett bättre sätt och påskynda genomförandet av dem, se till att mogna offentliga investeringsprojekt genomförs i tid och främja privata investeringar för att gynna en hållbar ekonomisk utveckling.

4. Minska beroendet av fossila bränslen genom att påskynda utbyggnaden av förnybar energi, förbättra nätkapaciteten, stärka gränsöverskridande elsammanlänkningar, påskynda lagstiftningsreformer som minskar riskerna i projekt för ren energi och förbättra insynen och effektiviteten i tillståndsprocessen. Minska beroendet av fossila bränslen, särskilt genom att fasa ut subventioner av fossila bränslen inom uppvärmningssektorn och investera i energieffektivitet, miljöinfrastruktur och innovation, med beaktande av regionala skillnader såsom inverkan på kolregionerna. Avveckla de gällande krisstödåtgärderna på energiområdet och använda de därmed sammanhängande besparingarna för att minska underskottet i de offentliga finanserna.

5. Stärka kvinnors och ungas deltagande på arbetsmarknaden genom att öka de aktiva arbetsmarknadsåtgärdernas effektivitet och deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg. Bekämpa kompetensbrist genom att lyfta grundläggande färdigheter och

[21] SWD(2025) 95 final – *Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF)*, 2025.

arbetskraftens arbetsmarknadsrelevanta färdigheter samt öka engagemanget från berörda parter och utnyttja kompetensinventering på bästa sätt i utbildnings- och kompetenspolitiken.

6. Minska riskerna för fattigdom och social utestängning genom att utöka det sociala skyddet och göra det effektivare, bland annat genom bättre tillgång till väsentliga och möjliggörande tjänster av god kvalitet, med fokus på integrerade sociala tjänster, hälso- och sjukvård, utbildning och arbetsförmedling, särskilt för romer och andra mindre gynnade grupper, samtidigt som hållbarheten i de offentliga finanserna upprätthålls.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande